

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Arrest nr. 54/2021 van 1 april 2021 van het Grondwettelijk Hof over de prejudiciële vragen betreffende artikel 35ter, §1 en §2, eerste lid, a), b) en c), van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging, gesteld door de rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Gent – rolnummers 7356, 7357 en 7358 (samen gevoegde zaken)

Prejudiciële vraag

Bij drie vonnissen van 20 januari 2020 heeft de Rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Gent, de volgende **prejudiciële vraag** gesteld :

Schenden de artikelen 35ter, § 1 en 35ter, § 2, eerste lid, a) t.e.m. c) van de Oppervlaktewaterenwet, waarin de waterheffing op grond van de reguliere formule wordt berekend voor heffingsplichtigen, bedoeld in artikel 35quinquies en artikel 35septies Oppervlaktewaterenwet, die ofwel (1) aangesloten zijn op het openbaar hydrografisch net en verplicht zijn hun afvalwater zelf te zuiveren en in oppervlaktewater te lozen, ofwel (2) beschikken over een lozingsvergunning met normen voor lozen in de gewone oppervlaktewateren en die lozen in de openbare riolering die niet aangesloten is op een operationele openbare afvalwaterzuiveringsinstallatie, een kunstmatige afvoerweg voor hemelwater, of een openbare of privaatrechtelijke effluentleiding die uitmondt in oppervlaktewater, of (3) waarvan de inrichting niet gelegen is in de zone van vijftig meter rond het stelsel van de openbare riolering en collectoren dat aangesloten is op een operationele openbare afvalwaterzuiveringsinstallatie of wordt aangesloten op een openbare afvalwaterzuiveringsinstallatie op basis van het zoneringsplan, de artikelen 10 en 11 Grondwet, al dan niet samen gelezen met de artikelen 170 en 172 van de Grondwet, in zoverre geen onderscheid wordt gemaakt tussen enerzijds de exploitant die beschikt over een milieuvergunning waarvan alle componenten met betrekking tot de lozingssituatie werden uitgevoerd en anderzijds de exploitant die beschikt over een milieuvergunning, maar waarvan het onderdeel van de vergunning dat betrekking heeft op de lozingssituatie gedurende de betrokken heffingsperiode nog niet operationeel is en bijgevolg niet uitvoerbaar is ?

Betrokken regelgeving

De prejudiciële vraag betreft artikel 35ter, § 1 en § 2, eerste lid, a) tot c), van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging, zoals het van toepassing was voor de heffingsjaren 2014 tot 2016. Die bepaling legde de **wijze vast waarop het bedrag van de heffing op de waterverontreiniging werd bepaald**.

Krachtens artikel 35bis, § 3, eerste lid, van dezelfde wet was iedereen die in Vlaanderen water afnam van een openbare watervoorzieningsmaatschappij en/of beschikte over een eigen waterwinning en/of afvalwater loosde, ongeacht de herkomst van het water, **heffingsplichtig**.

Artikel 35ter, § 2, van de wet voorzag in **twee verschillende eenheidstarieven**: een lager eenheidstarief voor de vermelde heffingsplichtigen die beschikken over een vergunning met normen voor lozen in oppervlaktewater en de daarmee gelijkgestelden, en een hoger eenheidstarief voor alle andere heffingsplichtigen.

Naar gelang van de situatie van de heffingsplichtige voorzag de wet in verschillende formules om het aantal **vervuilingseenheden te berekenen**:

- Voor de zogenaamde kleine verbruikers werd de vuilvracht in beginsel berekend op grond van het waterverbruik (artikel 35quater).
- Voor de grootverbruikers gebeurde dit op basis van meet- en bemonsteringsresultaten van het door hen geloosde afvalwater, dit wil zeggen op de werkelijke vuilvracht van het water (artikel 35quinquies). Indien de gegevens met betrekking tot het geloosde afvalwater die nodig waren voor de toepassing van die methode, niet of onvolledig voorhanden waren, werd de vuilvracht berekend op basis van omzettingscoëfficiënten (artikel 35septies). Die forfaitaire berekeningsmethode hield, voor het berekenen van de vuilvracht, rekening met het gefactureerde waterverbruik alsook met het op andere wijze ontvangen water.

Artikel 35ter, § 10, van de wet van 26 maart 1971, zoals ingevoegd bij artikel 65 van het Vlaamse decreet van 21 december 2012 en vervangen bij artikel 10 van het Vlaamse decreet van 23 december 2016, voorzag, in geval van een **onvergonde lozing**, in een **aangepaste berekeningsformule** voor de berekening van de heffing voor de periode waarin die lozing zich voordeed:

- Opdat die bepaling kon worden toegepast, diende er een **schriftelijke melding** van de heffingsplichtige aan de Vlaamse Milieumaatschappij of aan de toezichthouder bevoegd voor milieuhandhaving voorhanden te zijn waarin de datum van aanvang van de lozing was opgenomen, dan wel een **proces-verbaal** van overtreding of een vaststellingsverslag waarin de datum van vaststelling van de lozing was vermeld.
- Voorts diende de **stopzetting van de onvergonde lozing te zijn vastgesteld** door de bevoegde ambtenaren van de Vlaamse Milieumaatschappij of de toezichthouder bevoegd voor milieuhandhaving, met mogelijkheid voor de heffingsplichtige om het bewijs van een andere datum te leveren.

Beantwoording door het Grondwettelijk Hof

De prejudiciële vragen worden door het Grondwettelijk Hof beantwoord in een arrest van 1 april 2021, nr. 54/2021, in de gevoegde zaken met rolnummers 7356, 7357 en 7358.¹

Uit de verwijzingsbeslissingen blijkt volgens het Hof dat in casu heffingsplichtigen worden geïsoleerd die in de betrokken heffingsjaren **onvergonde hebben geloosd** en ten aanzien van wie, voor het vaststellen van het bedrag van de heffing op de waterverontreiniging, door de Vlaamse Milieumaatschappij werd vastgesteld dat geen toepassing kon worden gemaakt van artikel 35ter, § 10, bij **gebrek aan objectieve gegevens inzake de begin- en einddatum van de onvergonde lozing**, en dienvolgens **toepassing werd gemaakt van de forfaitaire berekeningsmethode** van artikel 35septies van de wet van 26 maart 1971, omdat geen of onvolledige meet- en bemonsteringsgegevens voorhanden zijn.

---

¹ Het Hof oordeelde dat noch uit de bewoordingen van de prejudiciële vraag, noch uit de motieven van de verwijzingsbeslissingen kan worden afgeleid op welke wijze de in het geding zijnde bepaling afbreuk zou doen aan artikel 170 van de Grondwet. In zoverre zij betrekking heeft op de inachtneming van die bepaling van de Grondwet, is de prejudiciële vraag bijgevolg niet ontvankelijk, aldus het arrest.

Het Hof oordeelt dat in de interpretatie van de verwijzende rechter artikel 35ter, §§ 1 en 2, van de wet van 26 maart 1971 geen onderscheid maakt tussen heffingsplichtigen die over een milieuvergunning voor de lozing van afvalwater beschikken, naargelang dat onderdeel van de vergunning al dan niet uitvoerbaar is.

De milieueffingen op de waterverontreiniging beogen volgens het arrest, enerzijds, een beperking van de vervuiling van het water en, anderzijds, de financiering en verdeling van de geldelijke lasten ten gevolge van de milieuvervuiling, overeenkomstig het beginsel de vervuiler betaalt.

Een heffing ingegeven door het principe de vervuiler betaalt neemt het **beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie** alleen dan in acht wanneer zij diegenen **belast die vervuilen** en wanneer zij **rekening houdt met de mate waarin elke heffingsplichtige aan de hinder bijdraagt** waartegen de belasting tracht op te komen.

Het Grondwettelijk Hof oordeelt dat in tegenstelling tot hetgeen de verwijzende rechter aanneemt, bij artikel 35ter van de wet van 26 maart 1971 **wel degelijk een onderscheid wordt gemaakt tussen de heffingsplichtigen die over een milieuvergunning voor de lozing van afvalwater beschikken naargelang dat onderdeel van de vergunning al dan niet uitvoerbaar is:**

- Die heffingsplichtigen genieten het verlaagde eenheidstarief dat is neergelegd in artikel 35ter, § 2, eerste lid, in zoverre zij beschikken over een vergunning met normen voor lozen in oppervlaktewater.
- Voor de **heffingsplichtigen die niet beschikken over een uitvoerbare milieuvergunning** wat de lozing betreft, geldt in beginsel de afwijkende berekeningsformule die is neergelegd in artikel 35ter, § 10, van de wet van 26 maart 1971 voor onvergunde lozingen.

Derhalve oordeelt het Hof dat de in de prejudiciële vraag vermelde categorieën van heffingsplichtigen niet op identieke wijze worden behandeld, en wordt bij de berekening van de heffing in principe rekening gehouden met de mate waarin de heffingsplichtige aan de hinder bijdraagt.

Het arrest besluit dat de prejudiciële vraag ontkennend moet worden beantwoord:

Artikel 35ter, § 1 en § 2, eerste lid, a) tot c), van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging, zoals het van toepassing was in het Vlaamse Gewest voor de heffingsjaren 2014 tot 2016, schendt de artikelen 10, 11 en 172 van de Grondwet niet.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

- Bijlage: Arrest nr. 54/2021 van 1 april 2021 van het Grondwettelijk Hof